

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

13 octombrie 2022*

„Trimitere preliminară – Securitate socială – Regulamentul (CE) nr. 883/2004 – Articolele 67 și 68 – Prestații familiale – Drept la prestații în temeiul unei pensii – Titularul unor pensii plătite de două state membre – Stat(e) membru/membre în care acest titular are drept la prestațiile familiale – Regulamentul (CE) nr. 987/2009 – Articolul 60 alineatul (1) a treia teză – Legislație a unui stat membru care prevede acordarea unor prestații familiale părintelui care a primit copilul în gospodăria sa – Lipsa solicitării de către acest părinte a acordării acestor prestații – Obligația de a lua în considerare cererea depusă de celălalt părinte – Cerere de rambursare a prestațiilor familiale plătite celuilalt părinte – Admisibilitate”

În cauza C-199/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesfinanzgericht (Tribunalul Fiscal Federal, Austria), prin decizia din 19 martie 2021, primită de Curte la 30 martie 2021, în procedura

DN

împotriva

Finanzamt Österreich,

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din doamna M. L. Arastey Sahún, președintă de cameră, și domnii F. Biltgen (raportor) și J. Passer, judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul ceh, de J. Pavliš, M. Smolek și J. Vlácil, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și D. Martin, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: germana.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 2 iunie 2022,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 67 a doua teză și a articolului 68 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1), precum și a articolului 60 din Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 (JO 2009, L 284, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între DN, pe de o parte, și Finanzamt Österreich (Administrația Fiscală din Austria), fostă Finanzamt Wien (Administrația Fiscală din Viena, Austria) (denumită în continuare „administrația fiscală”), pe de altă parte, în legătură cu recuperarea prestațiilor familiale pe care le-a primit în Austria în perioada cuprinsă între lunile ianuarie și august 2013 în temeiul sarcinii de întreținere financiară a fiicei sale care locuiește cu fosta lui soție în Polonia.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 883/2004

- 3 Potrivit articolului 1 din Regulamentul nr. 883/2004:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

- (i) prin «*membru de familie*» se înțelege:

[...]

3. în cazul în care, în conformitate cu legislația aplicabilă în temeiul punctelor (1) și (2), o persoană este considerată membru de familie sau membru al gospodăriei doar în cazul în care locuiește în aceeași gospodărie cu persoana asigurată sau titularul de pensie, această condiție se consideră îndeplinită dacă persoana respectivă se află în principal în întreținerea asiguratului sau titularului de pensie;

[...]

- (q) prin «*instituție competentă*» se înțelege:

- (i) instituția la care este afiliată persoana în cauză la data la care solicită prestația

sau

(ii) instituția de la care persoana în cauză are sau ar avea dreptul să primească prestații, în cazul în care aceasta sau unul sau mai mulți membri ai familiei sale ar fi rezidenți în statul membru în care este situată instituția

sau

(iii) instituția desemnată de autoritatea competentă a statului membru în cauză

sau

(iv) în cazul unui regim referitor la obligațiile angajatorului cu privire la prestațiile prevăzute la articolul 3 alineatul (1), fie angajatorul, fie asiguratorul implicat sau, în lipsa acestora, organismul sau autoritatea desemnată de autoritatea competentă a statului membru în cauză;

[...]

(s) prin «*stat membru competent*» se înțelege statul membru în care este situată instituția competentă;

[...]

(z) «prestații familiale»: toate prestațiile în natură sau în numerar pentru acoperirea cheltuielilor familiei, cu excepția avansurilor din pensiile alimentare și a alocațiilor speciale de naștere sau de adopție prevăzute în anexa I.”

4 Articolul 2 alineatul (1) din acest regulament are următorul cuprins:

„Prezentul regulament se aplică resortisanților unuia dintre statele membre, apatrizilor și refugiaților care sunt rezidenți într-un stat membru și care se află sau s-au aflat sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre, precum și membrilor de familie și urmașilor acestora.”

5 Conform articolului 3 alineatul (1) litera (j) din regulamentul menționat, acesta se aplică tuturor legislațiilor referitoare la ramurile de securitate socială privind prestațiile familiale.

6 În cadrul titlului III capitolul 8 din același regulament, care privește prestațiile familiale, articolul 67, intitulat „Membrii de familie care își au reședința într-un alt stat membru”, prevede:

„Persoana are dreptul la prestații familiale în conformitate cu legislația statului membru competent, inclusiv pentru membrii familiei sale care își au reședința în alt stat membru, ca și cum aceștia și-ar avea reședința în primul stat membru. Cu toate acestea, titularul unei pensii are dreptul la prestații familiale în conformitate cu legislația statului membru competent pentru pensia sa.”

7 Articolul 68 din Regulamentul nr. 883/2004, care face parte de asemenea din acest capitol 8 și care este intitulat „Reguli de prioritate în caz de cumul”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) În cazul în care, pentru aceleași perioade și pentru aceiași membri de familie, se prevăd prestații în legislația a mai mult de un stat membru, se aplică următoarele reguli de prioritate:

(a) în cazul prestațiilor ce se plătesc de către mai mult de un stat membru cu titluri diferite, ordinea de prioritate este după cum urmează: în primul rând, drepturile dobândite în temeiul unei activități salariate sau independente, în al doilea rând, drepturile dobândite în temeiul primirii unei pensii și, în ultimul rând, drepturile dobândite în temeiul rezidenței;

(b) în cazul prestațiilor ce se plătesc de către mai mult de un stat membru cu același titlu, ordinea de prioritate se stabilește cu trimitere la următoarele criterii subsidiare:

[...]

(ii) în cazul drepturilor dobândite în temeiul primirii unei pensii: locul de reședință al copiilor, cu condiția să se plătească o pensie în temeiul legislației sale, și, în plus, în cazul în care este necesar, cea mai lungă perioadă de asigurare sau de rezidență realizată în temeiul legislațiilor conflictuale;

[...]

(2) În cazul cumulului de drepturi, prestațiile familiale se acordă în conformitate cu legislația desemnată ca având prioritate în conformitate cu alineatul (1). Drepturile la prestații familiale acordate în temeiul altei sau altor legislații conflictuale se suspendă până la valoarea prevăzută de prima legislație și se acordă, după caz, sub forma unui supliment reprezentând diferența, pentru partea care depășește această valoare. Nu este însă necesar ca această diferență suplimentară să fie acordată copiilor care sunt rezidenți într-un alt stat membru, dacă dreptul la prestațiile în cauză se întemeiază exclusiv pe locul de reședință.”

Regulamentul nr. 987/2009

8 Potrivit articolului 60 alineatul (1) din Regulamentul nr. 987/2009:

„Cererea pentru prestații familiale este adresată instituției competente. În scopul aplicării articolelor 67 și 68 din Regulamentul [nr. 883/2004], se ia în considerare situația întregii familii, ca și când toate persoanele implicate ar fi supuse legislației statului membru în cauză și ar avea reședința pe teritoriul acestuia, în special în ceea ce privește dreptul unei persoane de a solicita aceste prestații. Atunci când o persoană care are dreptul de a solicita prestații nu își exercită acest drept, autoritatea competentă din statul membru a cărui legislație se aplică ia în considerare cererea pentru prestații familiale depusă de celălalt părinte, o persoană asimilată acestuia sau o persoană sau instituție care acționează în calitate de tutore al copilului sau al copiilor.”

9 Articolul 60 alineatele (2)-(5) din acest regulament prevede printre altele mecanisme de cooperare între instituțiile competente din diferite state membre în vederea aplicării articolului 68 din Regulamentul nr. 883/2004.

Dreptul austriac

10 Articolul 2 din Bundesgesetz betreffend den Familienlastenausgleich durch Beihilfen (Legea federală privind compensarea cheltuielilor familiale) din 24 octombrie 1967 (BGBl. 376/1967), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „FLAG”), prevede:

„(1) Persoanele care au domiciliul sau reședința obișnuită pe teritoriul federal au dreptul la alocații familiale

[...]

b) pentru copiii majori care nu au împlinit încă 24 de ani și care urmează o formare profesională
[...]

[...]

(2) Are dreptul la alocații familiale pentru copilul menționat la alineatul (1) persoana în gospodăria căreia se află copilul. O persoană în gospodăria căreia nu se află copilul, dar care suportă cu preponderență cheltuielile de întreținere a acestuia, are dreptul la alocații familiale în cazul în care nicio altă persoană nu are acest drept în temeiul primei teze a acestui alineat.

(3) În sensul prezentei secțiuni, «copiii unei persoane» înseamnă:

(a) descendenții săi;

[...]

(5) Un copil se află în gospodăria unei persoane atunci când acesta împarte locuința cu persoana respectivă în condiții de gestiune economică unică. Apartenența la gospodărie nu este considerată ca fiind anulată

(a) în cazul în care copilul locuiește numai temporar în afara locuinței comune.

[...]”

11 Potrivit articolului 26 alineatul (1) din FLAG:

„Orice persoană care a primit în mod nejustificat alocațiile familiale trebuie să ramburseze sumele în cauză.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 12 Din anul 2001, DN, de origine poloneză, este resortisant austriac și își are reședința exclusiv în Austria.
- 13 Până la divorțul său în anul 2011, el era căsătorit cu o resortisantă poloneză. Aceasta are reședința în Polonia împreună cu fiica lor, născută în anul 1991, care este de asemenea resortisantă poloneză.
- 14 Din luna noiembrie 2011, DN primește din partea instituțiilor competente poloneze și austriece o pensie pentru limită de vârstă în temeiul perioadelor de asigurare care s-au succedat în Polonia și în Austria.
- 15 Litigiul principal privește o cerere de recuperare a alocațiilor familiale sub forma unor indemnizații compensatorii, precum și a unor deduceri pentru copilul aflat în întreținere (denumite în continuare „prestațiile familiale în cauză”) pe care administrația fiscală i le acordase lui DN în lunile ianuarie-august 2013 pentru sarcina de întreținere financiară a fiicei acestuia și a fostei sale soții, care își continua studiile în Polonia și căreia DN i-a transferat aceste prestații.
- 16 Din decizia de trimitere reiese că fosta soție a lui DN nu a depus niciodată în Austria o cerere pentru acordarea prestațiilor familiale în cauză, acestea fiindu-i întotdeauna acordate lui DN, fără să se fi solicitat o declarație de renunțare din partea fostei sale soții.

- 17 De asemenea, în această perioadă, nici DN, nici fosta sa soție nu au primit prestații familiale în Polonia, întrucât cuantumul pensiei primite de DN în Austria depășea nivelul maxim al venitului care dă dreptul la astfel de prestații.
- 18 Prin decizia din 12 noiembrie 2014, administrația fiscală a dispus recuperarea prestațiilor familiale în cauză pentru motivul că, ținând seama de primirea de către DN a unei pensii poloneze, Republica Austria nu era competentă să acorde aceste prestații. În plus, administrația menționată a considerat că obligația de plată a suplimentului compensatoriu în temeiul articolului 68 alineatul (2) din Regulamentul nr. 883/2004 nu se aplica statului membru competent cu titlu subsidiar în cazul primirii unei pensii.
- 19 În acțiunea introdusă împotriva acestei decizii la instanța de trimitere, Bundesfinanzgericht (Tribunalul Fiscal Federal, Austria), DN arată că erau îndeplinite condițiile pentru plata de către Republica Austria a suplimentului compensatoriu în temeiul articolului 68 alineatul (2) menționat coroborat cu dispozițiile relevante ale FLAG.
- 20 Făcând referire la existența a două curente jurisprudențiale divergente în cadrul său, instanța de trimitere consideră că, în măsura în care DN a desfășurat o activitate salariată în Austria în exercitarea liberei circulații a lucrătorilor și primește în acest stat o pensie în temeiul acestei activități, statul membru amintit este singurul „competent pentru pensia sa”, în sensul celei de a doua teze a articolului 67 din Regulamentul nr. 883/2004. Prin urmare, potrivit instanței menționate, DN are dreptul la prestațiile familiale în cauză, iar singura problemă care se ridică este dacă Republica Austria trebuie să i le plătească cu titlu prioritar sau cu titlu subsidiar. Competența acestui stat membru de a acorda prestațiile respective în temeiul unuia dintre aceste titluri ar decurge de asemenea din articolul 68 alineatul (2) din regulamentul, al cărui obiectiv, pe lângă prevenirea cumulului nelegal de drepturi, ar fi, în temeiul mecanismului diferenței suplimentare, de a garanta la nivel maxim cuantumul prestațiilor familiale.
- 21 Potrivit instanței de trimitere, dreptul la prestații familiale în Polonia este subordonat în dreptul polonez doar faptului de a fi rezident al acestui stat membru, în timp ce în Austria el se întemeiază, potrivit dreptului Uniunii, pe primirea unei pensii. În aceste condiții, instanța menționată consideră că, în aplicarea articolului 68 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 883/2004, Republica Austria este statul membru competent cu titlu prioritar și trebuie, așadar, să plătească integral prestațiile familiale în cauză.
- 22 Instanța de trimitere consideră că poziția administrației fiscale potrivit căreia, în măsura în care atât Republica Austria, cât și Republica Polonă sunt debitoare ale unei pensii către DN, s-ar aplica doar articolul 68 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004 nu ține seama de articolul 67 din acest regulament și are drept consecință faptul că Republica Polonă este statul membru competent cu titlu prioritar în calitate de stat membru de reședință al fiicei lui DN și al fostei sale soții. Chiar și în acest caz, în măsura în care, din cauza depășirii nivelului maxim al venitului care dă dreptul la prestații familiale în Polonia, acestea nu ar fi fost plătite, Republica Austria ar fi fost obligată să plătească un supliment compensatoriu în temeiul articolului 68 alineatul (2) din regulamentul menționat, într-un cuantum echivalent celui pe care ar fi trebuit să îl plătească dacă ar fi fost statul membru competent cu titlu prioritar.
- 23 Instanța de trimitere precizează că, cu titlu subsidiar, administrația fiscală își motivează decizia de recuperare a prestațiilor familiale în cauză din perspectiva faptului că, în temeiul articolului 2 alineatul (2) din FLAG, fosta soție a lui DN, care locuia cu copilul lor în Polonia, este cea care avea dreptul la prestațiile familiale în cauză, astfel încât aceste din urmă prestații primite de DN

ar trebui recuperate, deși fosta sa soție a decăzut în prezent din dreptul de a depune o cerere pentru a-i fi plătite respectivele prestații. Instanța menționată ridică problema dacă articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009 – care prevede că, în lipsa exercitării dreptului persoanei îndreptățite a solicita prestații familiale, instituția competentă din statul membru a cărui legislație se aplică ia în considerare cererea pentru prestații familiale depusă de celălalt părinte – constituie temeiul unui drept al celuilalt părinte la astfel de prestații și, în această privință, dacă este relevant că acesta suportă în principal sarcina de întreținere a copilului, așa cum este cazul în speță.

- 24 Pe de altă parte, instanța de trimitere ridică problema dacă mecanismele de cooperare între instituțiile competente din statele membre a căror legislație se aplică cu titlu prioritar și, respectiv, subsidiar pentru acordarea de prestații familiale, astfel cum sunt prevăzute la articolul 60 din Regulamentul nr. 987/2009, se aplică și în cazul recuperării prestațiilor amintite.
- 25 În aceste condiții, Bundesfinanzgericht (Tribunalul Fiscal Federal) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Expresia «stat membru competent pentru pensie» care figurează în a doua teză a articolului 67 din [Regulamentul nr. 883/2004] trebuie interpretată în sensul că vizează statul membru care a fost competent anterior pentru prestațiile familiale ca stat de încadrare în muncă și care este obligat în prezent să plătească pensia pentru limită de vârstă al cărei drept se întemeiază pe exercitarea prealabilă a liberei circulații a lucrătorilor pe teritoriul său?
- 2) Expresia «drepturi dobândite în temeiul primirii unei pensii» care figurează la articolul 68 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din [Regulamentul nr. 883/2004] trebuie interpretată în sensul că un drept la prestații familiale trebuie să fie considerat dobândit în temeiul primirii unei pensii atunci când, pe de o parte, legislația Uniunii sau a statului membru prevede drept condiție pentru dreptul la prestații familiale primirea unei pensii și, pe de altă parte, în plus, condiția primirii pensiei este efectiv îndeplinită în plan factual, astfel încât o «simplă primire a pensiei» nu intră sub incidența articolului 68 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din [Regulamentul nr. 883/2004] și statul membru în cauză nu este considerat «stat răspunzător de plata pensiei» din perspectiva dreptului Uniunii?
- 3) Dacă simpla primire a pensiei este suficientă pentru interpretarea noțiunii de «stat răspunzător de plata pensiei»:

În cazul primirii unei pensii pentru limită de vârstă al cărei drept este întemeiat pe domeniul de aplicare al regulamentelor privind lucrătorii migranți, precum și pe desfășurarea prealabilă a unei activități într-un stat membru într-o perioadă în care fie numai statul de reședință, fie ambele state nu erau încă membre ale Uniunii [Europene] sau ale Spațiului Economic European, expresia «se acordă, după caz, sub forma unui supliment reprezentând diferența, pentru partea care depășește această valoare», care figurează la articolul 68 alineatul (2) partea a doua a celei de a doua teze din [Regulamentul nr. 883/2004], trebuie interpretată din perspectiva Hotărârii Curții din 12 iunie 1980, Laterza (733/79, EU:C:1980:156), în sensul că prestațiile familiale sunt de asemenea garantate în cea mai mare măsură posibilă de dreptul Uniunii inclusiv în cazul primirii unei pensii?

- 4) Articolul 60 alineatul (1) a treia teză din [Regulamentul nr. 987/2009] trebuie interpretat în sensul că se opune articolului 2 alineatul (5) [din FLAG], potrivit căruia, în caz de divorț, dreptul la alocații familiale și la deduceri pentru copiii aflați în întreținere îi este recunoscut părintelui care administrează gospodăria atât timp cât copilul major și aflat în perioada studiilor face parte din gospodăria sa, chiar dacă acest părinte nu a depus cerere nici în statul de reședință și nici în statul răspunzător de plata pensiei, astfel încât celălalt părinte care locuiește ca titular al pensiei în Austria și care suportă în fapt, în mod exclusiv, sarcina de întreținere financiară a copilului își poate întemeia dreptul la alocații familiale și la deduceri pentru copiii aflați în întreținere în fața instituției din statul membru a cărui legislație în materie de pensii este aplicabilă cu prioritate în mod direct pe articolul 60 alineatul (1) a treia teză din [Regulamentul nr. 987/2009]?
- 5) Articolul 60 alineatul (1) a treia teză din [Regulamentul nr. 987/2009] trebuie interpretat de asemenea în sensul că, pentru justificarea calității de parte a lucrătorului Uniunii în procedura prestațiilor familiale din statul membru, acest lucrător trebuie de asemenea să suporte în principal întreținerea [membrului de familie sau membrului gospodăriei în discuție], în sensul articolului 1 litera (i) punctul 3 din Regulamentul nr. 883/2004?
- 6) Dispozițiile privind procedura de dialog prevăzută la articolul 60 din [Regulamentul nr. 987/2009] trebuie interpretate în sensul că instituțiile statelor membre în cauză trebuie să desfășoare o astfel de procedură nu numai în cazul acordării de prestații familiale, ci și în cazul recuperării prestațiilor familiale?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele trei întrebări

- 26 Prin intermediul primelor trei întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească cum trebuie interpretate articolul 67 doua teză și articolul 68 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 883/2004 pentru a determina, atunci când o persoană primește pensii în două state membre, conform legislației căruia dintre aceste state membre respectiva persoană are dreptul, dacă este cazul cu titlu prioritar, la prestațiile familiale.
- 27 Cu titlu introductiv, este necesar să se constate că o persoană precum DN intră în domeniul de aplicare personal al Regulamentului nr. 883/2004, care se aplică, conform articolului 2 alineatul (1), resortisanților unuia dintre statele membre care sunt rezidenți într-un stat membru și care se află sau s-au aflat sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre, precum și membrilor de familie și urmașilor acestora.
- 28 În plus, instanța de trimitere arată că prestațiile familiale în cauză constituie „prestații familiale”, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (j) din Regulamentul nr. 883/2004.
- 29 Articolul 67 din regulamentul menționat privește, astfel cum rezultă din titlul său, plata prestațiilor familiale, în special în cazul în care „[m]embrii de familie [...] își au reședința într-un alt stat membru”. A doua teză a articolului amintit prevede în această privință o normă specială, potrivit căreia, într-un asemenea caz, „titularul unei pensii are dreptul la prestații familiale în conformitate cu legislația statului membru competent pentru pensia sa” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 februarie 2014, Würker, C-32/13, EU:C:2014:107, punctul 49).

- 30 În ceea ce privește statul membru competent pentru pensia unei persoane, în sensul tezei menționate, din articolul 1 litera (s) din Regulamentul nr. 883/2004 rezultă că, în sensul acestuia, noțiunea de „stat membru competent” desemnează statul membru în care este situată instituția competentă care este definită la articolul 1 litera (q) menționat ca fiind printre altele instituția la care este afiliată persoana în cauză la data la care solicită prestația sau instituția de la care persoana în cauză ar avea dreptul să primească prestații, în cazul în care aceasta sau unul sau mai mulți membri ai familiei sale ar fi rezidenți în statul membru în care este situată instituția.
- 31 Prin urmare, noțiunea menționată de „stat membru competent” nu se poate limita, pentru aplicarea articolului 67 a doua teză din Regulamentul nr. 883/2004, să desemneze statul membru obligat să plătească o pensie persoanei în cauză ca urmare a faptului că aceasta și-a exercitat în trecut dreptul la libera circulație a lucrătorilor pe teritoriul respectivului stat membru.
- 32 În cauza principală, DN primește pensii atât din partea Republicii Polone, cât și a Republicii Austria, ca urmare a perioadelor de asigurare realizate în statele membre menționate. În consecință, fiecare dintre acestea trebuie considerat ca fiind „competent pentru pensia sa”, în sensul dispoziției menționate la punctul anterior, astfel încât DN are dreptul la prestații familiale în conformitate cu legislația acestor două state membre.
- 33 Or, atunci când mai multe drepturi sunt datorate în temeiul unor legislații naționale diferite, trebuie să se aplice regulile pentru prevenirea cumulului prevăzute la articolul 68 din Regulamentul nr. 883/2004 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 septembrie 2019, Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, punctul 40).
- 34 Cu toate acestea, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, pentru a se putea considera că există un astfel de cumul într-o situație dată, nu este suficient ca prestațiile familiale să fie datorate într-un stat membru și să fie, în paralel, numai susceptibile să fie plătite în alte state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 octombrie 2015, Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, punctul 32 și jurisprudența citată).
- 35 Astfel, din jurisprudența Curții reiese că, pentru a putea considera că prestațiile familiale sunt datorate în temeiul legislației unui stat membru, legea acestui stat trebuie să recunoască dreptul la plata de prestații în favoarea membrului de familie în cauză. Este, prin urmare, necesar ca persoana interesată să îndeplinească toate condițiile, atât de formă, cât și de fond, impuse de legislația statului menționat pentru a putea exercita acest drept (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 octombrie 2010, Schwemmer, C-16/09, EU:C:2010:605, punctul 53).
- 36 În speță, din decizia de trimitere reiese că nici DN, nici fosta sa soție nu au putut primi prestații familiale în Polonia pentru sarcina de întreținere a fiicei lor cu reședința în acest stat membru, întrucât cuantumul pensiei primite de DN în Austria depășea nivelul maxim al venitului care dădea dreptul la astfel de prestații în temeiul legislației poloneze.
- 37 Rezultă că întrucât nici DN, nici fosta sa soție nu aveau dreptul la prestații familiale în Polonia, regulile de prioritate prevăzute la articolul 68 din Regulamentul nr. 883/2004 nu se aplică într-o situație precum cea în discuție în cauza principală.
- 38 În consecință, este necesar să se răspundă la primele trei întrebări că articolul 67 doua teză din Regulamentul nr. 883/2004 trebuie interpretat în sensul că, atunci când o persoană primește pensii în două state membre, respectiva persoană are dreptul la prestațiile familiale în

conformitate cu legislația acestor două state membre. Atunci când perceperea unor astfel de prestații în unul dintre aceste state membre este exclusă în temeiul legislației naționale, nu se aplică regulile de prioritate prevăzute la articolul 68 alineatele (1) și (2) din regulamentul amintit.

Cu privire la a patra și la a cincea întrebare

- 39 Din modul de redactare a celei de a patra și a celei de a cincea întrebări, care trebuie analizate împreună, reiese că, prin intermediul acestora, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia dreptul la prestațiile familiale este rezervat părintelui care locuiește cu copilul, astfel încât, chiar și în lipsa depunerii unei cereri pentru asemenea prestații de către părintele respectiv, celălalt părinte, care suportă în fapt în mod exclusiv sarcina de întreținere financiară a copilului, nu are dreptul la acestea.
- 40 În această privință, trebuie amintit că, deși Regulamentele nr. 883/2004 și nr. 987/2009 prevăd regulile care permit să se determine persoanele care pot solicita prestații familiale, persoanele care au dreptul la aceste prestații sunt, după cum reiese din articolul 67 din primul regulament, determinate în conformitate cu dreptul național (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 octombrie 2015, Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, punctele 43 și 44).
- 41 În acest context, articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009 prevede că, atunci când o persoană care are dreptul de a solicita prestații familiale nu își exercită dreptul, instituțiile competente din statele membre trebuie să ia în considerare cererile de acordare a unor asemenea prestații depuse de persoanele sau de instituțiile menționate de această dispoziție, printre care figurează „celălalt părinte”.
- 42 Curtea a avut deja ocazia să sublinieze că, așa cum reiese din modul de redactare și din economia acestei dispoziții, este necesar să se facă o distincție între depunerea unei cereri de prestații familiale și dreptul de a încasa asemenea prestații. Astfel, în cazul în care, după cum reiese de asemenea din acest mod de redactare, este suficient ca una dintre persoanele care au dreptul de a solicita prestații familiale să depună o cerere de acordare a unor asemenea prestații pentru ca instituția competentă din statul membru în cauză să fie obligată să ia în considerare această cerere, dreptul Uniunii nu se opune ca o așa instituție, făcând aplicarea dreptului național, să ajungă la concluzia că persoana care are dreptul să încaseze prestațiile familiale pentru un copil este o altă persoană decât cea care a depus cererea de acordare a acestor prestații (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 octombrie 2015, Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, punctele 46-48).
- 43 Rezultă că articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009 nu se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia dreptul la prestațiile familiale este rezervat părintelui care locuiește cu copilul, astfel încât, chiar în lipsa depunerii unei cereri de asemenea prestații de către acest părinte, celălalt părinte, care suportă în fapt în mod exclusiv sarcina de întreținere financiară a copilului, nu are dreptul la acestea (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 octombrie 2015, Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, punctul 50).
- 44 În aceste condiții, în cauza principală, întrucât fosta soție a lui DN, care locuiește cu fiica lor, nu a depus niciodată o cerere de alocații familiale și nici de deduceri fiscale austriece, administrația fiscală i-a acordat lui DN prestațiile familiale în cauză, fără să fi fost cerută o declarație de renunțare din partea fostei sale soții. Or, administrația menționată urmărește, în cadrul litigiului

principal, recuperarea prestațiilor familiale în cauză în temeiul articolului 26 alineatul (1) din FLAG, întemeindu-se, cu titlu subsidiar, pe reglementarea națională evocată la punctul 39 din prezenta hotărâre.

- 45 Prin urmare, rezultă că, în speță, cererea de acordare a prestațiilor familiale depusă de DN a fost luată în considerare, conform articolului 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009, de administrația fiscală, care a decis într-o primă etapă să o admită, aspect a cărui verificare revine însă instanței de trimitere.
- 46 De aici rezultă că, pentru soluționarea litigiului principal, este necesar în special să se examineze dacă, în astfel de împrejurări, recuperarea prestațiilor familiale în cauză solicitată într-o a doua etapă de administrația fiscală este contrară dispoziției respective.
- 47 În această privință, trebuie amintit că, în cadrul cooperării între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate pentru a furniza acestei instanțe toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă instanța menționată s-a referit sau nu la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctul 131, precum și jurisprudența citată).
- 48 În aceste condiții, este necesar ca a patra și a cincea întrebare să fie înțelese ca urmărind în esență să se stabilească dacă articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care permite recuperarea prestațiilor familiale acordate, în lipsa depunerii unei cereri de către părintele care are dreptul la acestea în temeiul respectivei reglementări, celuilalt părinte, a cărui cerere a fost luată în considerare, în conformitate cu dispoziția amintită, de instituția competentă și care suportă în fapt în mod exclusiv sarcina de întreținere financiară a copilului.
- 49 Astfel cum rezultă din modul de redactare a articolului 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009, deși, în lipsa depunerii unei cereri de către părintele care are dreptul la prestații familiale în temeiul reglementării naționale, instituția competentă din statul membru în cauză este obligată să ia în considerare cererea depusă de o altă persoană vizată de această dispoziție, respingerea acestei din urmă cereri pentru motivul că, în temeiul reglementării menționate, persoana amintită nu este cea care are dreptul să încaseze prestațiile menționate este o posibilitate lăsată respectivei instituții.
- 50 Or, în acțiunea principală, administrația fiscală, în măsura în care a admis cererea de prestații familiale depusă de DN, nu a exercitat posibilitatea amintită. În aceste condiții, decizia administrației respective de a admite cererea menționată este conformă cu articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009.

- 51 Este necesar să se considere că această decizie este, în împrejurările cauzei principale, de asemenea conformă cu finalitatea articolului 60 alineatul (1) din regulamentul amintit, care, ca urmare a trimiterii la articolele 67 și 68 din Regulamentul nr. 883/2004, corespunde cu cea a dispozițiilor acestor din urmă articole (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 septembrie 2019, Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, punctul 34).
- 52 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 67 din Regulamentul nr. 883/2004, o persoană are dreptul la prestații familiale inclusiv pentru membrii familiei sale care au reședința în alt stat membru decât cel competent să plătească aceste prestații, ca și cum aceștia ar avea reședința în acest din urmă stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 octombrie 2015, Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, punctul 35). Așa cum a arătat domnul avocat general la punctul 34 din concluzii, acest articol implică o abordare globală în cadrul căreia instituția competentă este obligată să examineze situația familiei în ansamblul ei pentru a stabili drepturile la prestațiile familiale, acestea din urmă neputând, prin însăși natura lor, să fie considerate ca fiind datorate unei persoane independent de situația sa familială [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 aprilie 2020, Caisse pour l'avenir des enfants (Copil al soțului unui lucrător frontalier), C-802/18, EU:C:2020:269, punctul 57 și jurisprudența citată].
- 53 Astfel, potrivit articolului 1 litera (z) din Regulamentul nr. 883/2004, termenii „prestații familiale” desemnează toate prestațiile în natură sau în numerar pentru acoperirea cheltuielilor familiei, cu excepția avansurilor din pensiile alimentare și a alocațiilor speciale de naștere sau de adopție prevăzute în anexa I la regulamentul menționat. Curtea a statuat că termenii „acoperirea cheltuielilor familiei” trebuie interpretați în sensul că se referă în special la o contribuție publică la bugetul familial, destinată să reducă costurile legate de întreținerea copiilor [Hotărârea din 2 septembrie 2021, INPS (Alocații de naștere și de maternitate pentru deținătorii de permis unic), C-350/20, EU:C:2021:659, punctul 57, precum și jurisprudența citată].
- 54 În lumina acestei finalități, este necesar să se considere, la fel cum a considerat domnul avocat general la punctul 38 din concluzii, că, întrucât prevede că, în lipsa depunerii unei cereri de către părintele care are dreptul la prestațiile familiale în temeiul reglementării naționale, trebuie să fie luată în considerare cererea depusă în special de „celălalt părinte”, articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009 urmărește să asigure că, în orice situație, prestațiile menționate contribuie, în conformitate cu obiectul lor, la bugetul familiei și compensează cheltuielile efectuate de persoana care își asumă efectiv sarcina de întreținere a copilului.
- 55 De aici rezultă, astfel cum a arătat domnul avocat general în esență la punctele 39-41 din concluzii, că, atunci când acordarea prestațiilor familiale „celuilalt părinte”, în sensul dispoziției menționate, a avut ca efect atingerea finalității acestor prestații, o cerere de recuperare a acestora este contrară acestei finalități.
- 56 Or, așa cum reiese din decizia de trimitere, în cauza principală, DN, deși nu era părintele care are dreptul la prestațiile familiale în cauză în temeiul reglementării austriece, suportă în principal sarcina de întreținere a fiicei sale și i-a transferat acesteia prestațiile familiale pe care le-a primit în perioada în discuție în această cauză.
- 57 Este necesar să se considere că, în asemenea împrejurări, prestațiile familiale în cauză și-au atins în mod efectiv obiectivul, astfel încât rambursarea acestora ar fi contrară finalității articolului 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009.

- 58 În consecință, este necesar să se răspundă la a patra și la a cincea întrebare că articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul nr. 987/2009 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care permite recuperarea prestațiilor familiale acordate, în lipsa depunerii unei cereri de către părintele care are dreptul la acestea în temeiul respectivei reglementări, celuilalt părinte, a cărui cerere a fost luată în considerare, în conformitate cu dispoziția amintită, de instituția competentă și care suportă în fapt în mod exclusiv sarcina de întreținere financiară a copilului.

Cu privire la a șasea întrebare

- 59 Având în vedere răspunsul dat la primele cinci întrebări, nu este necesar să se răspundă la a șasea întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 60 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

- 1) Articolul 67 doua teză din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială**

trebuie interpretat în sensul că

atunci când o persoană primește pensii în două state membre, respectiva persoană are dreptul la prestațiile familiale în conformitate cu legislația acestor două state membre. Atunci când perceperea unor astfel de prestații în unul dintre aceste state membre este exclusă în temeiul legislației naționale, nu se aplică regulile de prioritate prevăzute la articolul 68 alineatele (1) și (2) din regulamentul amintit.

- 2) Articolul 60 alineatul (1) a treia teză din Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004**

trebuie interpretat în sensul că

se opune unei reglementări naționale care permite recuperarea prestațiilor familiale acordate, în lipsa depunerii unei cereri de către părintele care are dreptul la acestea în temeiul respectivei reglementări, celuilalt părinte, a cărui cerere a fost luată în considerare, în conformitate cu dispoziția amintită, de instituția competentă și care suportă în fapt în mod exclusiv sarcina de întreținere financiară a copilului.

Semnături